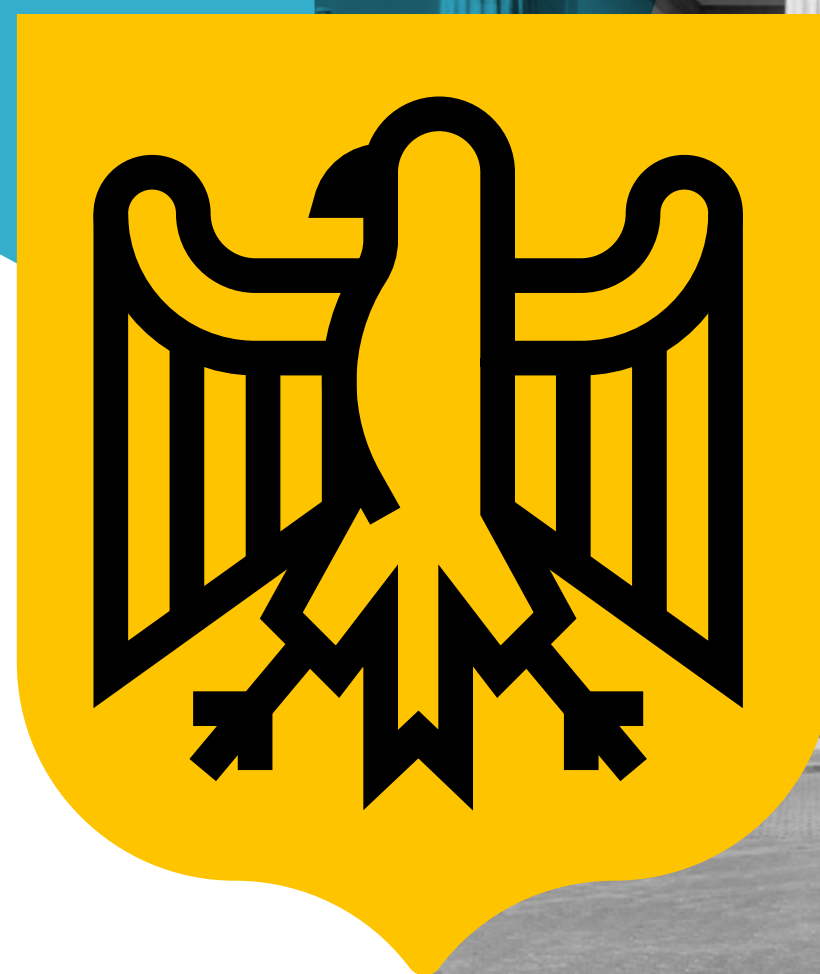
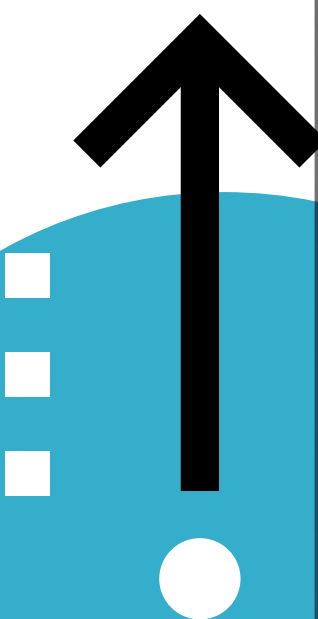
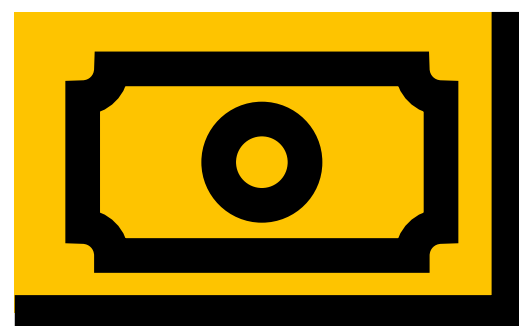

Niemcy Przewodnik po rynku

Spis treści

Zanim podejmiesz współpracę z kontrahentem z Niemiec	3
Warto wiedzieć	6
Ważne uwagi dotyczące zawierania i realizacji umów	10
Formy działalności przedsiębiorców	12
Windykacja polubowna	15
Odsetki za zwłokę	17
Termin przedawnienia roszczeń o zapłatę	18
Prawo i regulacje międzynarodowe	19
Postępowanie sądowe w Niemczech	21
Koszty sądowe w procesie	22
Doręczenie dokumentów	24
Postępowanie egzekucyjne w Niemczech	27
Postępowanie upadłościowe i restrukturyzacyjne	30
Przydatne linki	33

Zanim podejmiesz współpracę z kontrahentem z Niemiec

Należy dochować należytej staranności i dokładnie weryfikować klienta, przede wszystkim potwierdzając:

- adresy mailowe, z których dokonywane są zamówienia z adresami na stronach internetowych kontrahentów;
- czy osoby dokonujące zamówienia są do tego upoważnione;
- telefoniczne złożenie zamówień;
- adres działalności i/lub dostawy.

Zanim podejmiesz współpracę z kontrahentem z Niemiec – ciąg dalszy

Ważne jest sprawdzenie, czy:

- umowa została sporządzona zgodnie z ustalonymi założeniami,
- wszystkie warunki zostały zawarte w treści umowy i podpisane przez każdą ze stron,
- osoba, z którą zawieramy umowę, jest uprawniona do reprezentacji danego kontrahenta bądź posiada pełnomocnictwo do podpisania umowy w jego imieniu.

Zanim podejmiesz współpracę z kontrahentem z Niemiec – ciąg dalszy

Zgodnie z prawodawstwem niemieckim, jak i polskim, umowę można zawrzeć w dowolnej formie. Forma ustna również jest wiążąca, jednak dla celów dowodowych dobrze jest zawrzeć umowę w formie pisemnej.

Praktyka wskazuje, że strony często nie zawierają pisemnej umowy, opierając się na zamówieniach. Wówczas warto zadbać o to, aby wszystkie istotne warunki były potwierdzone dokumentowo przez kontrahenta, w szczególności cena, opis towaru, warunki dostawy i ewentualnej reklamacji lub zwrotu towaru.

Warto wiedzieć

- Niemieccy kontrahenci są bardzo przywiązani do kwestii formalnych, wszystkie czynności powinny być według nich udokumentowane; cechuje ich z jednej strony duża skrupulatność z drugiej strony silny formalizm.
- Niemieckie sądy i urzędy są mocno zbiurokratyzowane, postępowania (również upadłościowe) często są przewlekłe.
- Niemcy mają niewielką skłonność do polubownego załatwiania spraw, praktycznie każdą sprawę (nawet drobną i na drobne kwoty) wolą poddać rozstrzygnięciu sądu; z przyczyn dowodowych porządek w dokumentacji jest szczególnie ważny.
- Znajomość języka angielskiego wśród niemieckich kontrahentów, zwłaszcza wśród nierodowitych mieszkańców (np. Turków, Arabów czy Greków), nie jest powszechna, dlatego posługiwanie się językiem niemieckim bywa konieczne.

Warto wiedzieć

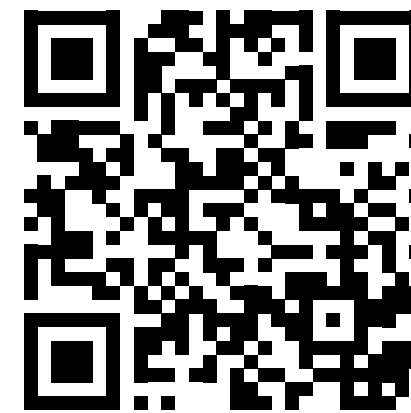
- Wszelka dokumentacja dla celów sądowych, urzędowych itp. musi być sporządzana w języku niemieckim.
- Windykacyjne wizyty terenowe w siedzibie dłużnika są dozwolone, lecz bardzo niemiłe widziane; osoby trzecie (np. ochrona obiektów lub nawet przygodni świadkowie) często utrudniają przeprowadzenie takiej wizyty; z punktu widzenia niemieckich uwarunkowań kulturowych kwestie płatności powinny być rozstrzygane za pośrednictwem sądów i innych oficjalnych organów.
- Niemcy przywiązują ogromną wagę do ochrony danych osobowych (przez osoby spoza Niemiec oceniane często jako przesadne), z tego powodu np. usługa Google StreetView została na terenie Niemiec wyłączona.

Warto wiedzieć

Portale internetowe do weryfikacji kontrahentów:

Niemieccy przedsiębiorcy są zobowiązani do publicznego udostępnienia określonych danych i informacji o przedsiębiorstwie, dzięki temu zweryfikowanie kontrahenta jest ułatwione.

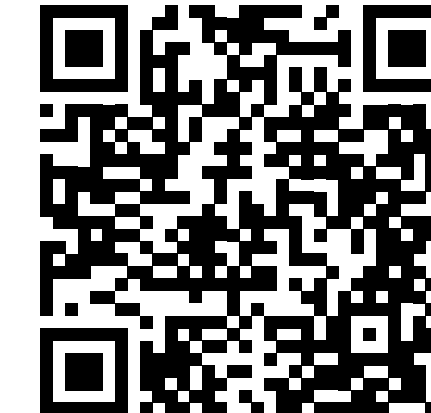

[Tutaj](#) znajdziesz centralną platformę z informacjami na temat przedsiębiorców (**Unternehmensregister**).

Platforma zawiera publiczne dane o spółkach, które udostępniane są zainteresowanym w formie elektronicznej. Umożliwia wgląd do informacji o firmach, zmianach danych w rejestrze oraz aktualnych i wcześniejszych bilansach rocznych.

[Tutaj](#) znajdziesz stronę **Bundesanzeiger**, która prowadzi rejestr spółek i rejestr przejrzystości, akceptuje bilans elektroniczny dla organów podatkowych oraz umożliwia sprawdzenie sprawozdania finansowego firmy.

[Tutaj](#) znajdziesz stronę **Insolvenzbekanntmachungen (odpowiednik polskiego KRZ)**, która umożliwia sprawdzenie, czy firma jest w procesie upadłościowym. Niemieckie sądy upadłościowe publikują tu ogłoszenia wymagane przez kodeks upadłościowy.

Warto wiedzieć

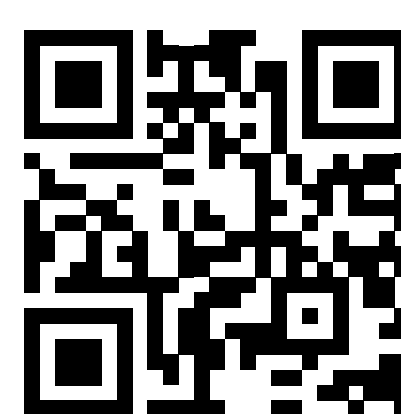
Portale internetowe do weryfikacji kontrahentów:

[Tutaj](#) znajdziesz stronę **Handelsregister** (odpowiednik polskiego **KRS**) – Niemiecki Rejestr Handlowy, gdzie znajdują się rejestry handlowe i spółdzielcze oraz rejestry stowarzyszeń ze wszystkich krajów związkowych, a także ogłoszenia rejestrowe. Można tu uzyskać odpisy z niemieckich spółek.

[Tutaj](#) znajdziesz stronę **VIES** – system internetowy umożliwiający weryfikację podatników VAT podmiotów gospodarczych, które są zarejestrowane na terenie UE. Służy do sprawdzenia, czy można zastosować stawkę 0%.

[Tutaj](#) znajdziesz stronę **North Data** – płatną stronę agregującą dane z różnych źródeł i rejestrów. Można tu sprawdzić firmę pod kątem zależności zarówno kapitałowych, jak i personalnych.

Ważne uwagi dotyczące zawierania i realizacji umów

Warto podkreślić, że zgodnie z prawodawstwem niemieckim, jak i polskim umowę można zawrzeć w dowolnej formie: jako zamówienie, potwierdzenie, zlecenie, ustalenia w korespondencji mailowej, ustalenia w komunikatorach, rozmowy telefoniczne, osobiste czy ustne. Wszystko to jest wiążące, więc brak formalnego dokumentu nie jest podstawą, by nie móc dochodzić ewentualnych roszczeń. Jednak dobrze mieć taki dokument dla celów dowodowych na wypadek wystąpienia jakichkolwiek problemów we współpracy.

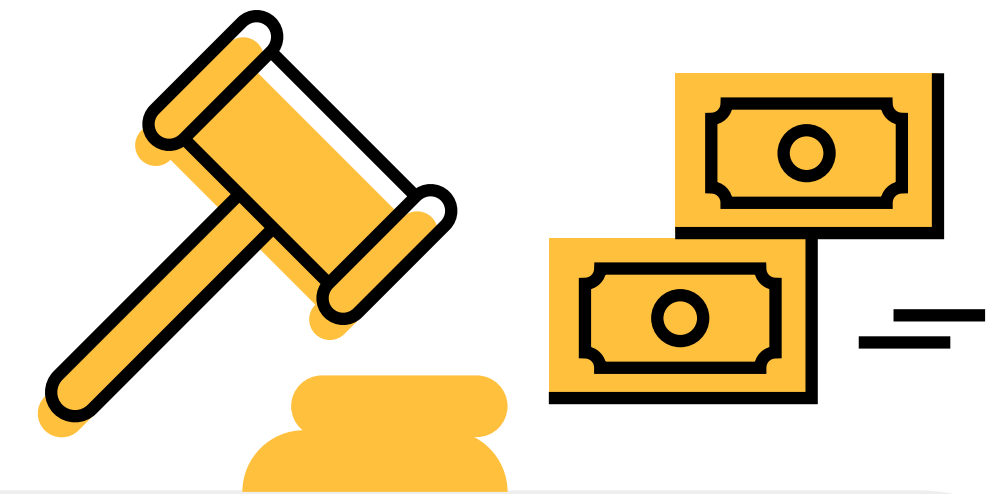
Ogólne warunki umów zazwyczaj określają:

- zasady/terminy wykonania zobowiązań,
- prawo do wypowiedzenia umowy,
- jurysdykcję (który sąd będzie rozpatrywał spory),
- prawo właściwe, czyli który kodeks cywilny będzie miał zastosowanie (polski czy niemiecki).

Ważne uwagi dotyczące zawierania i realizacji umów - ciąg dalszy

Jurysdykcja ma wpływ na:

- koszty sądowe,
- koszty zastępstwa procesowego,
- szybkość i sprawność postępowania sądowego -
mniejsze sądy zasadniczo wyznaczają krótsze terminy,
co ma przełożenie na szybkość odzyskiwania wierzytelności,
- przedawnienie roszczenia stwierdzonego tytułem
wykonawczym.

Ważne, by unikać rozdźwięku pomiędzy prawem a jurysdykcją, ponieważ stosowanie przez sąd obcego prawa przedłuża, utrudnia i podwyższa koszty postępowania.

W umowach można przewidzieć różnego rodzaju zabezpieczenia, np. osobiste poręczenie współnika lub członka zarządu czy gwarancję bankową.

Formy działalności przedsiębiorców

Niemcy, jako największa gospodarka Europy, wciąż oferują solidne fundamenty prawne i dostęp do kluczowego rynku, jednak ich środowisko biznesowe mierzy się obecnie z poważnymi wyzwaniami strukturalnymi, które wymuszają na inwestorach większą ostrożność.

Działalność gospodarcza może być prowadzona w różnej formie. Jej wybór zależy od wielu czynników, takich jak np. rodzaj i rozmiar planowanej działalności, gotowość do ponoszenia ryzyka finansowego, potrzeby w zakresie kapitału, a także plany dotyczące struktury własności i zarządzania.

Formy działalności przedsiębiorców - ciąg dalszy

Dostępne formy działalności w Niemczech:

- Gewerbe (jednoosobowa działalność gospodarcza),
- Freiberufler (wolny zawód),
- GbR (Gesellschaft bürgerlichen Rechts) - spółka cywilna,
- OHG (Offene Handelsgesellschaft) - spółka jawna,
- KG (Kommanditgesellschaft) - spółka komandytowa,
- GmbH (Gesellschaft mit beschränkter Haftung) - spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- UG (haftungsbeschränkt) - Mini-GmbH, czyli mała spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- AG (Aktiengesellschaft) - spółka akcyjna,

Formy działalności przedsiębiorców - ciąg dalszy

- GmbH & Co. KG - specjalna forma spółki komandytowej, w której komplementariuszem jest GmbH,
- Partnerschaftsgesellschaft - spółka partnerska (dla wolnych zawodów),
- e. K. (eingetragener Kaufmann) - zarejestrowany przedsiębiorca (indywidualny przedsiębiorca handlowy).

GmbH, czyli Gesellschaft mit beschränkter Haftung, jest najpopularniejszą formą działalności gospodarczej, szczególnie wśród małych i średnich przedsiębiorstw. Jest to odpowiednik polskiej spółki z o.o. Charakteryzuje się ograniczoną odpowiedzialnością wspólników.

AG, czyli Aktiengesellschaft, jest odpowiednikiem polskiej spółki akcyjnej. Jest to forma przeznaczona dla większych przedsiębiorstw z większymi wymaganiami kapitałowymi i bardziej złożoną strukturą korporacyjną. AG wymaga kapitału zakładowego w wysokości co najmniej 50.000 EUR.

Windykacja polubowna

Windykacja polubowna w Niemczech trwa od kilku tygodni do kilku miesięcy, a sądowa może zająć ponad rok.

Obowiązują bardzo sztywne zasady windykacji. Jeśli niemiecki kontrahent nie płaci terminowo i nie reaguje na próby kontaktu telefonicznego, należy koniecznie wysłać wezwanie do zapłaty z terminem płatności, który najczęściej wynosi 14 dni. Powinno ono zawierać specyfikację roszczenia oraz informację, że w przypadku braku płatności sprawa trafi do windykacji na koszt dłużnika. Praktykowane jest wysyłanie wezwań za pośrednictwem adwokata. Bardzo ważne, aby windykacja nie była prowadzona w sposób agresywny lub uporczywy (dotyczy to także windykacji telefonicznej).

Windykacja polubowna - ciąg dalszy

W przypadku wysłania wezwania za pośrednictwem adwokata, można później w postępowaniu sądowym (jeśli do niego dojdzie) żądać od dłużnika zwrotu kosztów czynności adwokata. Koszty te określa niemiecka ustawa dotycząca wynagrodzeń za czynności adwokatów.

Windykacja terenowa jest dopuszczalna, jednak jest niemiła widziana i przez to nie jest powszechnie praktykowana.

Najlepszym sposobem wywarcia presji na niemieckim dłużniku jest argument wszczęcia przeciwko niemu procedury sądowej, która często skłania go do spłaty zadłużenia.

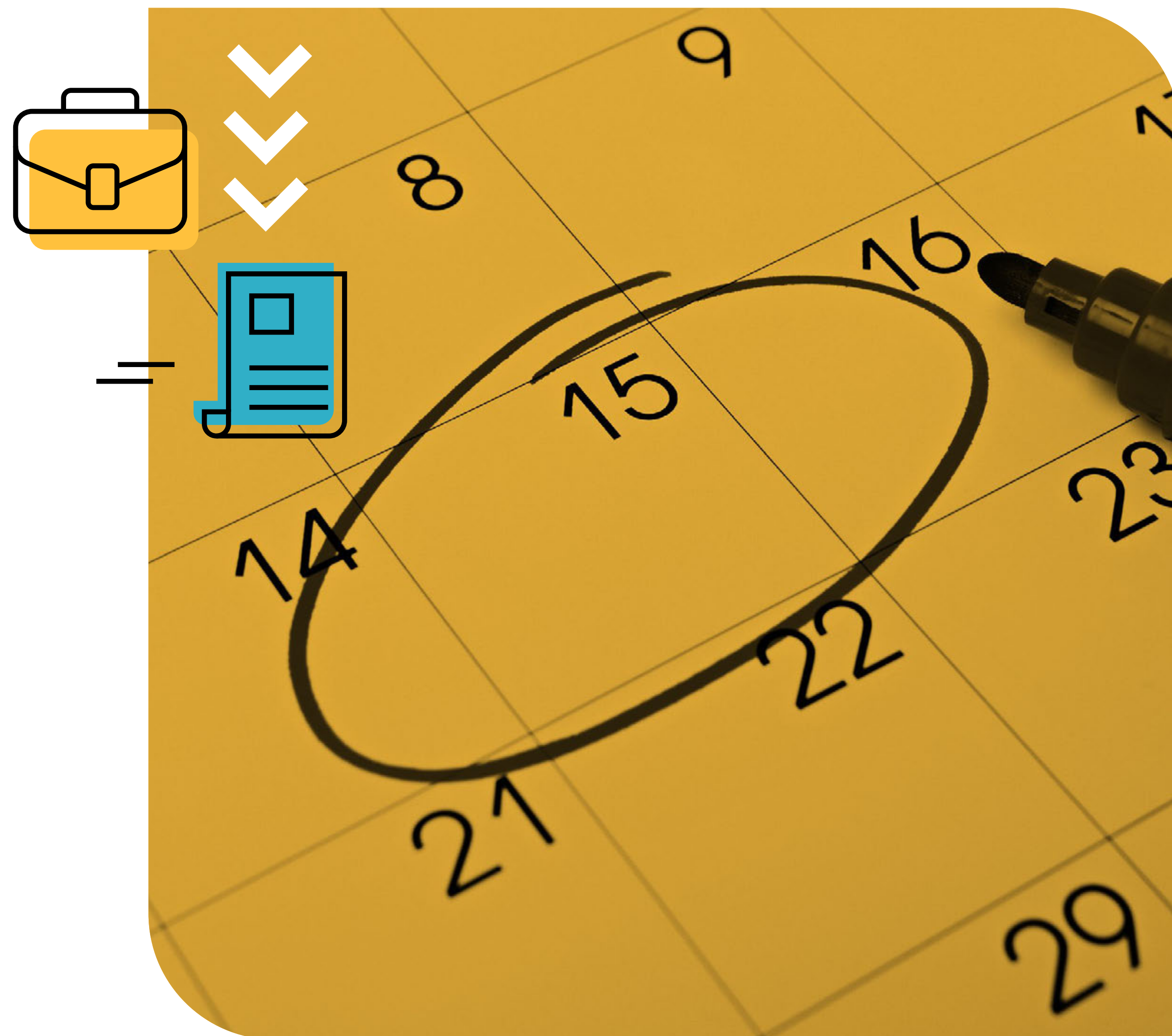
Odsetki za zwłokę

Standardowa wysokość odsetek za zwłokę pomiędzy przedsiębiorcami zgodnie z przepisami wynosi 10,27 %. Należy pamiętać, że od tej reguły jest wiele odstępstw. Również strony mogą ustalić inną ich wielkość. Zasady ustalania odsetek można znaleźć [tutaj](#).

Termin przedawnienia roszczeń o zapłatę

Termin przedawnienia zgodnie z prawem niemieckim co do zasady wynosi trzy lata, z wyjątkiem transportu, gdzie wierzytelność przedawnia się po roku.

Prawo i regulacje międzynarodowe

Jeżeli stwierdzimy, że umowa lub OWS zawarte z dłużnikiem nie zawierają stosowanych zapisów regulujących kwestię jurysdykcji sądowej, z pomocą przychodzi prawo europejskie. Gdy obie strony mają siedzibę na obszarze Unii Europejskiej, właściwe będzie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1215/2012, tzw. Bruksela I bis.

Prawo i regulacje międzynarodowe - ciąg dalszy

Ustanawia ono ogólną zasadę, wedle której w sprawach dotyczących umów kontrahent może być pozwany przed sąd miejsca wykonania danego zobowiązania, tj.:

- w przypadku sprzedaży rzeczy ruchomych – miejsce w państwie członkowskim Unii, do którego rzeczy te zgodnie z umową zostały albo miały zostać dostarczone;
- w przypadku świadczenia usług – miejsce w państwie członkowskim Unii, w którym usługi zgodnie z umową były albo miały być świadczone.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (We) z dnia 17 czerwca 2008 r. nr 593/2008, tzw. Rzym I, wskazuje, że jeśli nie dokonano wyboru prawa właściwego dla umowy, to podlega ona prawu państwa, w którym sprzedawca ma miejsce zwykłego pobytu.

Postępowanie sądowe w Niemczech

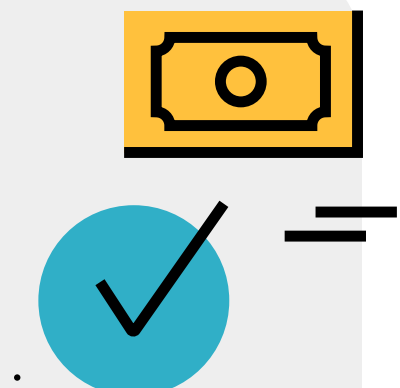
Możemy wszcząć następujące procedury:

- **Procedura uproszczona (Mahnverfahren)** to odpowiednik polskiego postępowania nakazowego. Trwa ok. dwóch miesięcy. Dłużnikowi przysługuje termin dwóch tygodni na wniesienie sprzeciwu. Jeśli to nie nastąpi, nakaz zapłaty stanie się prawomocny.
- **Procedura zwykła (Klageverfahren)** to odpowiednik polskiego postępowania zwykłego. Obie strony muszą poprzeć swoje stanowiska dowodami. Sąd wyda wyrok po jednej lub kilku rozprawach. W trakcie postępowania sądowego strony w każdej chwili mogą zawrzeć ugodę i z reguły niemieckie sądy nakłaniają do jej zawarcia.
- **Procedura Europejskiego Nakazu Zapłaty** może zostać wszczęta w przypadku niekwestionowanych roszczeń międzynarodowych. Pozew (na specjalnym formularzu) zostaje złożony do sądu, który wydaje na jego podstawie

Europejski Nakaz Zapłaty. Jest on automatycznie uznany za wykonalny, chyba że dłużnik w ciągu 30 dni zgłosi sprzeciw. Brak sprzeciwu uprawomocnia nakaz.

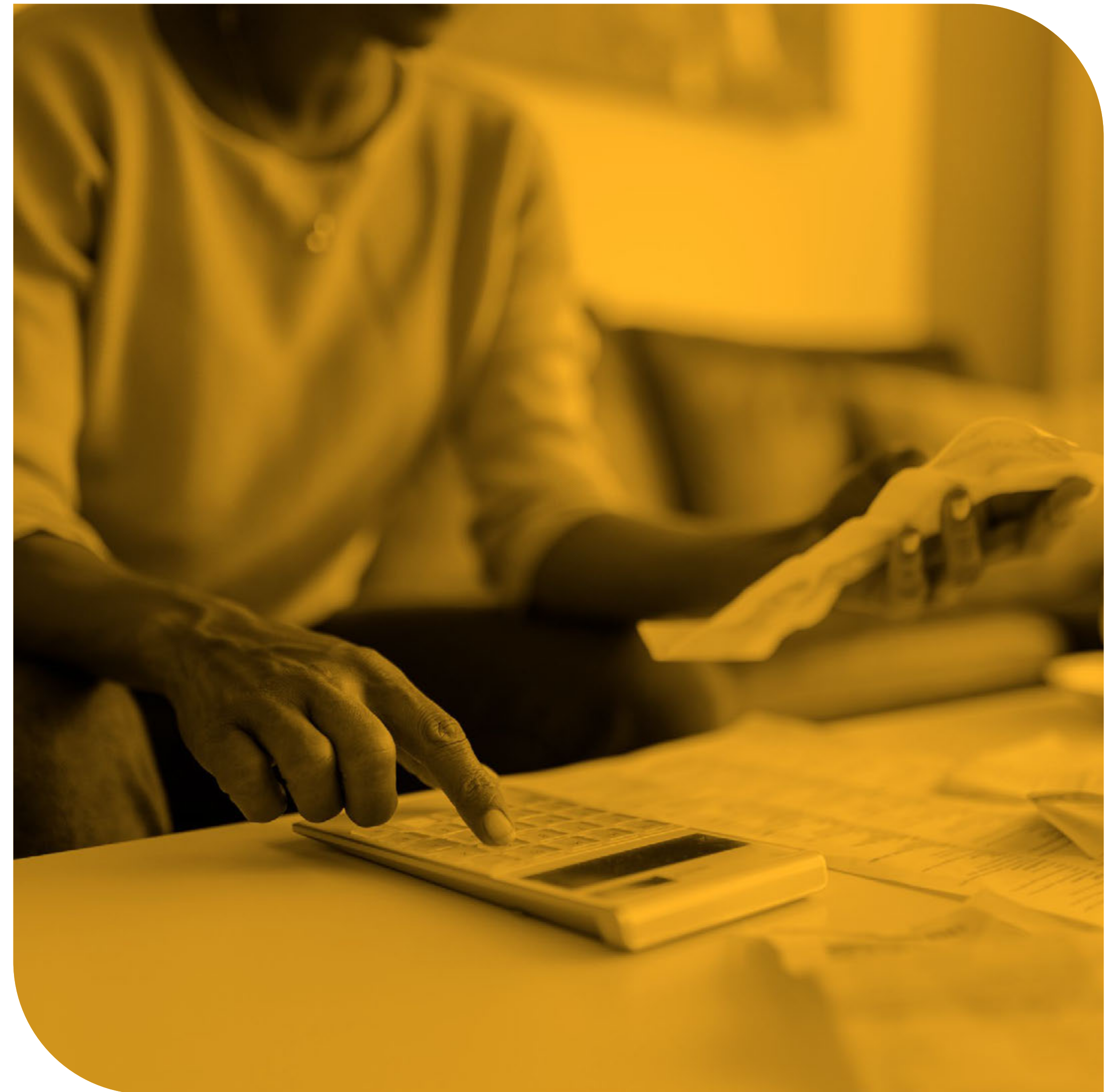
Procedura ta charakteryzuje się sprawnym podjęciem decyzji przez odpowiednie organy i niskimi kosztami.

Wierzyciel może dodatkowo dochodzić kosztów windykacji polubownej, jeżeli windykacji dokonuje radca prawny. Ich wysokość uregulowana jest prawnie i zależy od złożoności sprawy oraz innych czynników. W przypadku sporów między kontrahentami, koszty te można wyliczyć i uwzględnić w kwocie zadłużenia, jeżeli w sądzie rozpocznie się dochodzenie roszczeń.

Koszty sądowe w procesie

Koszty procesu sądowego oraz koszty zastępstwa procesowego zależą od rodzaju sprawy oraz wartości przedmiotu sporu i są regulowane ustawowo. Koszty sądowe opierają się na niemieckiej ustawie o opłatach sądowych (GKG). Wynagrodzenie adwokatów regulowane jest przez ustawę o kosztach adwokackich (RVG). Niekiedy mogą pojawić się koszty dodatkowe, np. w związku z koniecznością wydania opinii przez biegłych, zwrócenia kosztów podróży świadków itp.

Koszty sądowe w procesie – ciąg dalszy

Przy wartości przedmiotu sporu 20.000 EUR w zwykłym postępowaniu cywilnym łączne koszty postępowania (sądowe i adwokackie) mogą wynieść do 5.000 EUR (zależy to od ilości rozpraw sądowych). Koszty dodatkowe mogą tę sumę jeszcze zwiększyć. Postępowanie upominawcze o wydanie nakazu zapłaty generuje mniejsze koszty. Na stronach internetowych wielu kancelarii prawnych można znaleźć kalkulatory kosztów sądowych, które oszacują wysokość opłat dla konkretnej sprawy.

Strona, która przegra sprawę, obciążona zostaje kosztami sądowymi i pozasądowymi strony przeciwnej. Dla powoda szczególną cechą w odniesieniu do kosztów sądowych jest to, że musi je ponieść co do zasady na początku postępowania sądowego. Jeśli wygra, może zażądać ich zwrotu od pozwanego.

Doręczenie dokumentów

Według prawa niemieckiego doręczeniem jest podanie do wiadomości dokumentów w określony sposób. Prawo to ustanawia podstawową zasadę tzw. doręczeń z urzędu. System niemiecki oparty jest na tzw. **zasadzie oficjalności doręczeń**, zgodnie z którą dokonywanie wszelkich doręczeń z urzędu spoczywa na organie prowadzącym postępowanie.

Celem postępowania doręczeniowego jest, aby przy pomocy dokumentu doręczenia (Zustellungsurkunde) można było wykazać, że adresat mógł się dowiedzieć o treści pisma. Po pierwsze, **doręczenie ma gwarantować możliwość zapoznania się adresata z treścią pisma, a przez to zorganizowania obrony lub dochodzenia roszczeń.**

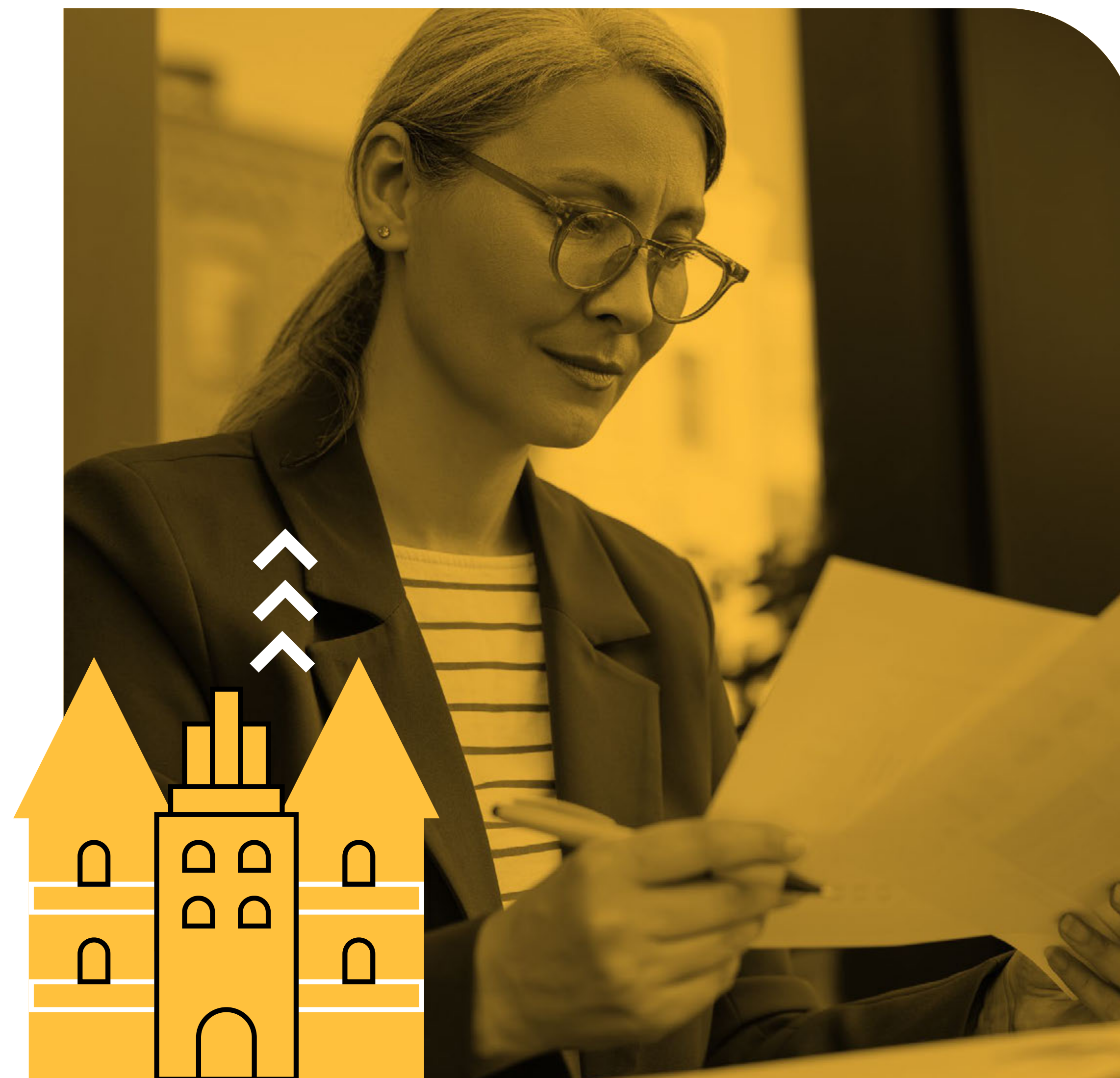

Chodzi o stworzenie możliwości zapoznania się z pismem, a nie o obowiązek jego przeczytania. Po drugie, **postępowanie musi odbywać się z poszanowaniem rygorów konstytucyjnych, w szczególności art. 10 Konstytucji Niemiec** (Grundgesetz).

Doręczenie dokumentów - ciąg dalszy

Niemiecki kodeks postępowania cywilnego (ZPO) przewiduje cztery alternatywne sposoby doręczenia:

- poprzez wydanie w sekretariacie sądowym,
- poprzez złożenie oświadczenia o przyjęciu doręczanego dokumentu,
- za potwierdzeniem odbioru przesyłki pocztowej,
- poprzez zlecenie doręczenia.

Doręczenie dokumentów - ciąg dalszy

Możliwe są doręczenia elektroniczne poprzez złożenie oświadczenia o przyjęciu doręczanego dokumentu. § 174 ZPO wymienia krąg osób, którym można doręczać dokumenty w formie elektronicznej. Są to adwokaci, notariusze, komornicy, doradcy podatkowi, urzędy, stowarzyszenia prawa publicznego oraz inne osoby zaufania publicznego. Doręczać dokumenty drogą elektroniczną można także innym uczestnikom postępowania, po uzyskaniu **ich wcześniejszej zgody** na taki sposób doręczenia. Nie jest możliwe wyrażenie zgody przez odbiorcę dokumentu dopiero z chwilą samego doręczenia.

Postępowanie egzekucyjne w Niemczech

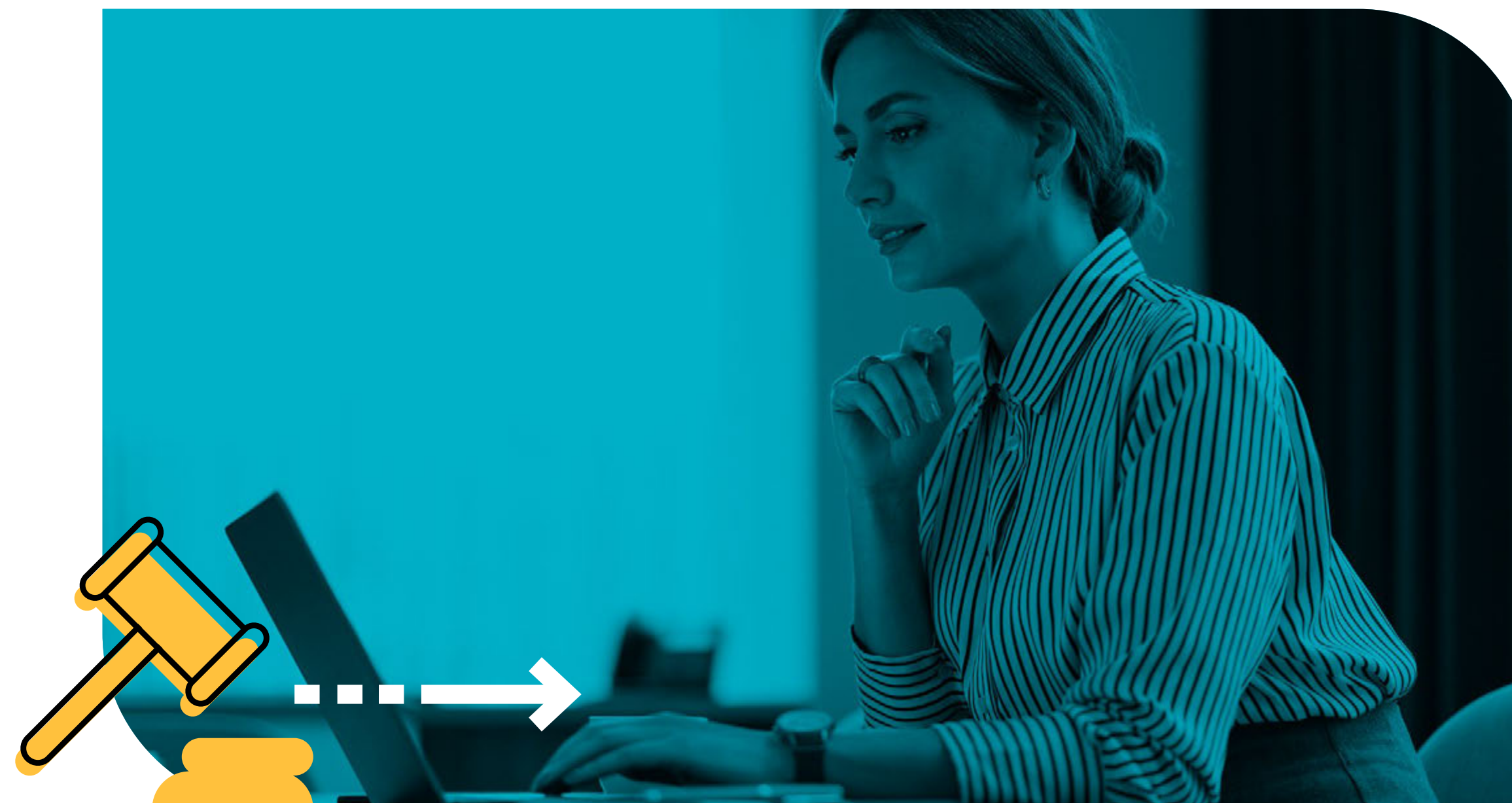
Podstawą wszczęcia egzekucji komorniczej jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności, którym może być wyrok wydany przez sąd niemiecki lub Europejski Nakaz Zapłaty. Wyroki sądów zagranicznych spoza UE wymagają orzeczenia stwierdzającego ich wykonalność. Dopiero po pozytywnym orzeczeniu można przystąpić do ich stosowania.

Postępowanie egzekucyjne w Niemczech - ciąg dalszy

Komornik podczas egzekucji może przedsięwziąć następujące środki:

- zajęcie rzeczy (istnieje lista rzeczy, których komornik nie może zająć, dotyczy to w szczególności sprzętów niezbędnych w gospodarstwie domowym oraz wykorzystywanych przez dłużnika do pracy, np. laptopa);
- zajęcie wierzytelności i innych praw majątkowych dłużnika (w szczególności zajęcie wynagrodzenia za pracę);
- zajęcie rachunku bankowego (**istnieje kwota wolna od zajęcia komorniczego; według stanu na lipiec 2024 r. wynosiła 1.491,75 EUR**);

- zobowiązanie dłużnika do złożenia oświadczenia majątkowego (wyjawienia całego majątku);
- zastosowanie środków przymusu służących zapewnieniu podjęcia lub zaniechania określonego działania;
- licytację przymusową;
- zarząd przymusowy.

Postępowanie egzekucyjne w Niemczech - ciąg dalszy

Wierzyciel nie może dowolnie wybrać komornika – złożenie wniosku egzekucyjnego następuje do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania lub siedziby dłużnika. Postępowanie egzekucyjne prowadzi komornik będący de facto urzędnikiem tego sądu.

Ważną kwestią jest sposób wynagradzania komornika. O ile w Polsce honorarium komornika zależy w głównej mierze od skuteczności egzekucji, o tyle w Niemczech opłata za działania komornika jest pobierana początkowo od wierzycieli. Jeżeli jej nie uiścimy, komornik nie przystąpi do czynności. Jeżeli zaliczka będzie niewystarczająca, komornik wezwie nas do jej uzupełnienia. Przy roszczeniu w wysokości np. 10.000 EUR koszty egzekucyjne mogą wynieść ok. 150-200 EUR.

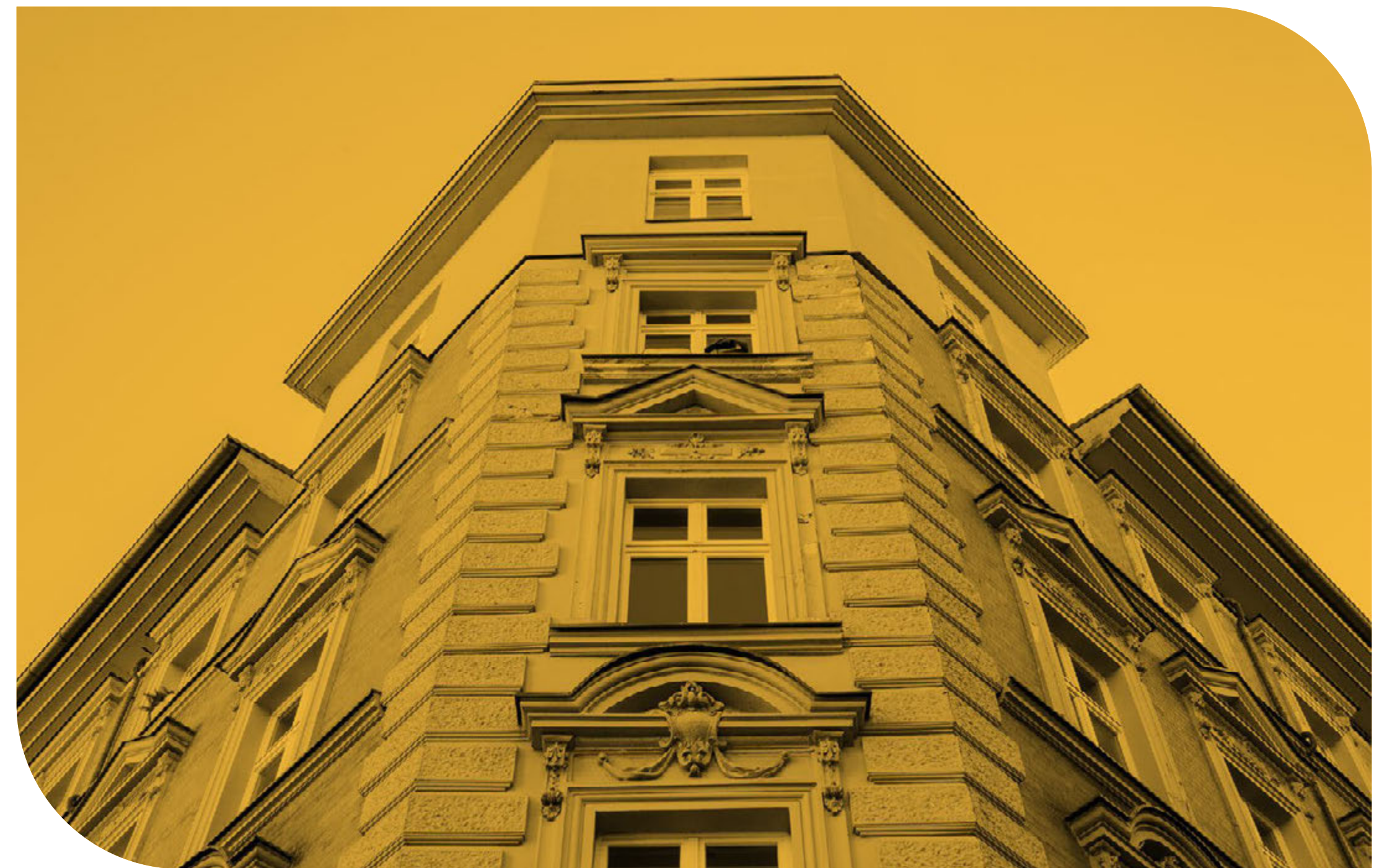
Komornicy nie sprawdzają stanu majątku dłużnika, zatem warto zdobyć te informacje w inny sposób, np. dzięki firmie windykacyjnej lub wywiadowni gospodarczej.

Postępowanie upadłościowe i restrukturyzacyjne

Istnieją trzy główne procedury upadłościowe:

Insolvenzverfahren – tradycyjne postępowanie upadłościowe, w ramach którego sąd nadzoruje proces likwidacji majątku upadłego przedsiębiorstwa w celu zaspokojenia roszczeń wierzycieli.

Schutzschirmverfahren – ochrona przed wierzycielami, co pozwala przedsiębiorstwu na kontynuowanie działalności pod nadzorem sądu oraz przy wsparciu doradcy restrukturyzacyjnego. Postępowanie to (dosł. postępowanie w sprawie tarczy ochronnej) jest sądowym postępowaniem restrukturyzacyjnym, które zapewnia firmom znajdującym się w trudnej sytuacji szansę na ustabilizowanie ich działalności i utrzymanie kontroli nad swoimi operacjami. Podczas postępowania firmy sporządzają specjalny plan restrukturyzacji

ułatwiający ich reorganizację. Postępowanie to może mieć zastosowanie tylko w stosunku do przedsiębiorstw, które są wypłacalne i rokują pozytywne zakończenie restrukturyzacji.

Eigenverwaltung – zarząd przedsiębiorstwa nadzoruje proces restrukturyzacji, przy zachowaniu nadzoru sądowego.

Postępowanie upadłościowe i restrukturyzacyjne - ciąg dalszy

Dwie ostatnie procedury mają na celu umożliwienie przedsiębiorstwu przeprowadzenia restrukturyzacji, zamiast likwidacji. Może to być korzystne zarówno dla firmy, jak i dla jej wierzycieli. Jeśli powyższe działania restrukturyzacyjne nie okażą się skuteczne, może zaistnieć konieczność wdrożenia pełnej procedury upadłościowej.

W przypadku ogłoszenia upadłości w ramach tradycyjnego postępowania upadłościowego (Insolvenzverfahren) zostaje powołany syndyk (Insolvenzverwalter), który przejmuje kontrolę nad firmą dłużnika. Jednym z obowiązków syndyka jest powiadomienie wierzycieli o toczącym się postępowaniu upadłościowym i wezwanie ich do zgłaszania wierzytelności.

Postępowanie upadłościowe i restrukturyzacyjne - ciąg dalszy

Syndycy wraz z zawiadomieniem o ogłoszeniu upadłości przesyłają wierzycielom formularz zgłoszenia wierzytelności (Formular zur Forderungsanmeldung im Insolvenzverfahren). Stosowanie formularza ułatwia zgłoszenie wierzytelności. Warto jednak powierzyć dokonanie zgłoszenia profesjonalście. W szczególności jeżeli wierzytelność opiewa na wysoką kwotę, może mieć charakter sporny lub wynika ze skomplikowanych stosunków prawnych. Jeśli wierzytelności nie zgłosi się w wyznaczonym przez syndyka terminie, można nadal zgłosić je później. Ewentualne opóźnienie może skutkować koniecznością uiszczenia dodatkowej opłaty.

W praktyce postępowanie upadłościowe ma charakter przewlekły i długotrwały, może ciągnąć się nawet kilka lat. Aktualny stan sprawy można zweryfikować [na oficjalnym portalu](#).

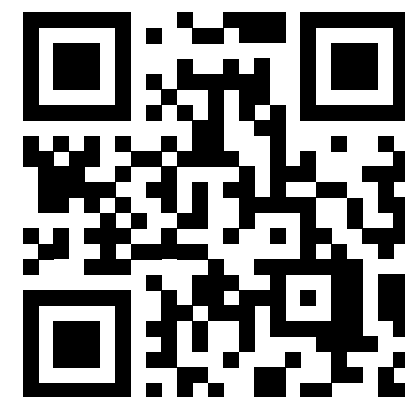

Przydatne linki

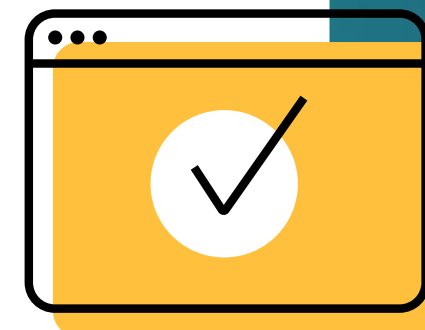
ec.europa.eu

System internetowy umożliwiający weryfikację podatników VAT podmiotów gospodarczych, które są zarejestrowane na terenie UE. Służy do sprawdzenia, czy można zastosować stawkę 0 proc.

justiz.de

Oficjalny portal poświęcony systemowi sądowiczemu w Niemczech.

Niniejszy przewodnik ma wyłącznie charakter informacyjny oraz poglądowy, jak również

- ani w całości, ani w części nie stanowi oferty w rozumieniu art. 66 Kodeksu Cywilnego, źródła prawa, wykładni przepisów prawa oraz umowy ubezpieczenia,
- ani w całości, ani w części, nie stanowi rekomendacji, porady ani opinii prawnej czy podatkowej.

Wykorzystanie treści zamieszczonych w niniejszym przewodniku odbywa się na wyłączną odpowiedzialność odbiorcy. Nie gwarantujemy aktualności, kompletności, dokładności oraz poprawności prezentowanych w przewodniku informacji i nie ponosimy odpowiedzialności za jakiegokolwiek decyzje, skutki tych decyzji oraz szkody lub straty powstałe lub mogące powstać w wyniku wykorzystania informacji zamieszczonych w niniejszym przewodniku.

 KUKE
Grupa PFR

00-025 Warszawa, ul. Krucza 50

Tel. 22 108 99 70 lub 801 060 106

E-mail: kontakt@kuke.com.pl lub obslugaklienta@kuke.com.pl

KUKE S.A. nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania informacji zawartych w niniejszym materiale oraz za możliwe konsekwencje jakichkolwiek działań podjętych w oparciu o informacje zamieszczone w przewodniku.

